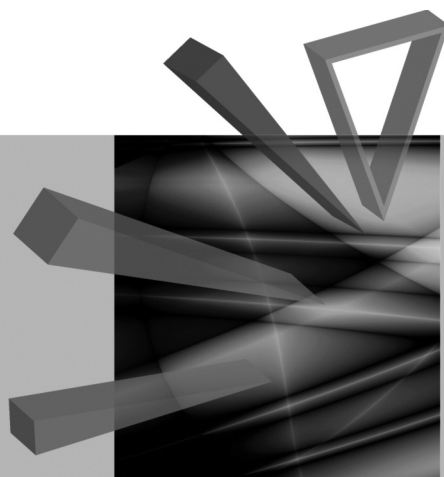

PRACE NAUKOWE
Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
RESEARCH PAPERS
of Wrocław University of Economics

240

Gospodarka przestrzenna

Redaktorzy naukowi
Anna Dybała
Jacek Potocki

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2011

Recenzenci: Beata Filipiak, Krystian Heffner, Krzysztof Mazurski

Redaktor Wydawnictwa: Dorota Pitulec

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Barbara Cibis

Łamanie: Comp-rajt

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna na stronie www.ibuk.pl

Streszczenia opublikowanych artykułów są dostępne w międzynarodowej bazie danych The Central European Journal of Social Sciences and Humanities <http://cejsh.icm.edu.pl> oraz w The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com, a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2011

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695- 256-7

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	7
Franciszek Adamczuk: Nowa strategia rozwoju Euroregionu Nisse- -Nisa-Nysa (ERN) – próba systematyzacji założeń i najważniejszych priorytetów	9
Dariusz Głuszczuk: Innowacje we współczesnych koncepcjach rozwoju re- gionalnego	21
Marian Kachniarz: Modele przekształceń szpitali	33
Bogdan Klepacki, Barbara Kusto: Kapitał ludzki władz samorządowych a poziom rozwoju gmin (na przykładzie województwa świętokrzyskiego) ...	46
Natalia Krawczyszyn: Turystyczne marki „Citywalk” i „Fortfan” jako przykład tansgranicznej współpracy sieciowej	58
Urszula Markowska-Przybyła: Rola władz publicznych we wspieraniu ka- pitału społecznego	68
Zbigniew Piepiora: Finansowanie przeciwdziałania skutkom katastrof natu- ralnych w powiecie kamiennogórskim	80
Jacek Potocki: Przestrzenne rozmieszczenie miejsc letniego wypoczynku urlopowego w Polsce w 2010 roku	91
Andrzej Sztando: Bariery zarządzania strategicznego rozwojem lokalnym	104

Summaries

Franciszek Adamczuk: New strategy of development of the Euroregion Euroregion Nisse-Nisa-Nysa – an attempt of the systematization of as- sumptions and the most important priorities	20
Dariusz Głuszczuk: Innovation in modern concepts of regional devel- opment	32
Marian Kachniarz: Models of hospitals transformation	45
Bogdan Klepacki, Barbara Kusto: Human capital of local government au- thorities in relation to the level of commune’s development (on an ex- ample of Świętokrzyskie voivodeship)	57
Natalia Krawczyszyn: “Citywalk” and “Fortfan” tourist brands as an exam- ple of transborder network co-operation	67
Urszula Markowska-Przybyła: The role of public authorities in supporting social capital	79

Zbigniew Piepiora: Financing the counteraction of the effects of natural disasters in Kamienna Góra county	90
Jacek Potocki: Spatial distribution of holiday destinations in Poland in 2010	103
Andrzej Sztando: Barriers of local development strategic management	115

Zbigniew Piepiora

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

FINANSOWANIE PRZECIWDZIAŁANIA SKUTKOM KATASTROF NATURALNYCH W POWIECIE KAMIENNOGÓRSKIM

Streszczenie: W artykule przybliżono problematykę finansowania przeciwdziałania skutkom katastrof naturalnych. Wydatkowanie środków na bezpieczeństwo publiczne, ochronę przeciwpożarową i ochronę zdrowia wraz z promesami finansowymi właściwego urzędu wojewódzkiego pozwala minimalizować skutki wystąpienia tego typu zjawisk. Środki przeznaczone są na planowanie przestrzenne, zarządzanie kryzysowe i finansowanie odbudowy. Autor prezentuje powyższe zagadnienia na przykładzie powiatu kamiennogórskiego.

Słowa kluczowe: finansowanie, przeciwdziałanie, katastrofa naturalna, skutki, powiat kamiennogórski.

1. Wstęp

W kwietniu 2010 r. miała miejsce erupcja islandzkiego wulkanu Eyjafjallajökull. Powstała w jej wyniku chmura pyłów spowodowała zamknięcie przestrzeni powietrznej w większości krajów Europy. Wiosną i latem tego samego roku na obszarze Polski wystąpiły katastrofalne powodzie. Pod koniec 2010 r. ekstremalne warunki zimowe spowodowały szkody w polskiej gospodarce. W kwietniu 2011 r. nad częścią Polski przeszły nawałnice, powodując straty w niektórych miejscach w kraju.

Erupcje wulkaniczne, powodzie, ekstremalne warunki zimowe i nawałnice są przykładami katastrof naturalnych¹. Ich powstawanie jest warunkowane czynnikami biologicznymi, geologicznymi i hydrometeorologicznymi. Cechą katastrof naturalnych są negatywne konsekwencje wynikające ze specyfiki tego typu zjawisk. Są one nagłymi zdarzeniami o tragicznych skutkach. Powodują szkody, cierpienie ludzi i często także zmiany związane z ich obszarem oddziaływania.

¹ M. Graniczny, W. Mizerski, *Katastrofy przyrodnicze*, PWN, Warszawa 2007, s. 7.

Występowanie negatywnych skutków katastrof naturalnych powoduje, że coraz większego znaczenia nabiera finansowanie przeciwdziałania ich skutkom. Środki finansowe umożliwiają zapobieganie negatywnym konsekwencjom tego typu zjawisk m.in. poprzez funkcjonowanie jednostek służb właściwych dla planowania przestrzennego i zarządzania kryzysowego oraz finansowanie odbudowy zniszczeń.

Celem artykułu jest weryfikacja finansowania przeciwdziałania skutkom katastrof naturalnych na poziomie lokalnym powiatu (NUTS 4, LAU 1) i gminy (NUTS 5, LAU 2). Autor prezentuje to na przykładzie powiatu kamiennogórskiego na tle szkód spowodowanych przez katastrofy naturalne na tym obszarze w latach 1997-2007.

2. Ogólna charakterystyka powiatu kamiennogórskiego

Powiat kamiennogórski jest położony w południowej części województwa dolnośląskiego na pograniczu Sudetów Zachodnich i Środkowych. Na południu sąsiaduje on z Republiką Czeską, od północy z powiatem jaworskim, od wschodu z powiatem wałbrzyskim, na zachodzie zaś z jeleniogórskim². Powierzchnia powiatu wynosi 396 km² i zamieszkiwana jest przez ok. 47 tys. mieszkańców. Obszar powiatu ma charakter rolniczo-przemysłowy. W jego skład wchodzi: miasto Kamienna Góra, gmina Kamienna Góra, gmina Lubawka i gmina Marciszów. Ogółem na tym terenie zlokalizowane są dwa miasta – Kamienna Góra i Lubawka oraz 43 sołectwa (w tym 45 wsi). Powiat kamiennogórski pod względem obszaru stanowi 2% powierzchni województwa dolnośląskiego. Gęstość zaludnienia wynosi ok. 119 osób/km². W miastach powiatu zamieszkuje ok. 28 tys. mieszkańców, co stanowi 60% ogółu osób zamieszkujących³.

Od zachodu powiat ograniczają Grzbiet Lasocki Karkonoszy oraz Rudawy Janowickie, od północy wschodnią część Gór Kaczawskich, od wschodu zaś Góry Wałbrzyskie i Kamienne, a od południa Zawory oraz Góry Krucze⁴. Przeważająca część powiatu znajduje się w Kotlinie Kamiennogórskiej, natomiast pozostała część w Obniżeniu Marciszowa. Obszar powiatu jest bardzo zróżnicowany krajobrazowo. Jego różnorodność podkreśla klimat regionu, który jest typowy dla terenów górskich i podgórskich. Jest on wynikiem braku łagodzących wpływów oceanicznych poprzez izolację grzbietami Karkonoszy. Klimat charakteryzuje się dużą zmiennością⁵.

Roczna suma opadów na obszarze powiatu jest znacznie większa niż dla innych obszarów Polski położonych na tej samej wysokości i wynosi 805 mm. Naj-

² Program gospodarki odpadami dla powiatu kamiennogórskiego, WOUE „Ekocentrum sp. z o.o., Kamienna Góra 2001, s. 41.

³ Program ochrony środowiska dla powiatu kamiennogórskiego, Kamienna Góra 2004, s. 8.

⁴ Strategia zrównoważonego rozwoju powiatu kamiennogórskiego, Starostwo Powiatowe w Kamiennej Górze, Kamienna Góra 2000, s. 17.

⁵ Plan rozwoju lokalnego powiatu kamiennogórskiego na lata 2007-2013, red. A. Nowakowska, Business Mobility International Spółka z o.o., Kamienna Góra, listopad 2008, s. 22.

wyższy poziom opadów występuje w Karkonoszach (powyżej 1200 mm), a najniższy – w środkowej części Bramy Lubawskiej (686 mm). Liczba dni pochmurnych przekracza 150 dni w roku i jest wyższa w kotlinie niż na terenach położonych wyżej. Kotlina Kamiennogórska leży w tzw. cieniu opadowym. Oznacza to wyższe sumy opadów na zboczach niż na dnie kotliny. Jest to niekorzystne zjawisko w okresie opadów letnich, często mających charakter nawałowy. Powoduje ono gwałtowny przybór wód w potokach górskich. Roczna suma opadów uzależniona jest od wysokości n.p.m. i waha się w granicach 500-1100 mm, a w mieście Kamienna Góra 650-750 mm. Maksimum opadowe przypada na miesiące letnie, a zwłaszcza na lipiec. Opady śniegu występują czasami już w ostatniej dekadzie października. Pokrywa śnieżna zalega ok. 60 dni i jest stosunkowo nietrwała⁶.

Powiat kamiennogórski charakteryzuje się małą liczbą dni bezwietrznych skutkujących większą ilością opadów i dni pochmurnych niż średnia opadów tego regionu. Wiatry południowe i południowo-zachodnie przynoszą wzrost temperatury i opady. W okresie wiosennym wieją wiatry południowe, których wyraźna przewaga jest w maju. W miesiącach letnich ochłodzenie i opady nadchodzą wraz wiatrami południowo-zachodnimi. Późną wiosną i na przedwiośniu osłona tworzona przez Rudawy Janowickie jest zbyt mała i silne wiatry znad Karkonoszy przebijają się do Kotliny Kamiennogórskiej⁷.

Pod względem hydrograficznym powiat prawie w całości leży w dorzeczu rzeki Odry, a dokładnie – Bobru, który jest jej największym lewostronnym dopływem. Na jego przełomie w początkach XX wieku powstał sztuczny zbiornik w miejscowości Bukówka. Jest on jednym z dwóch zbiorników w Polsce położonych powyżej 500 m n.p.m. Do najważniejszych dopływów rzeki Bóbr należą: Świdnik, Żywica, Zadrna i Lesk. Część powiatu położona na południe od Chełmska Śląskiego jest odwadniana przez potok Szkoło, który należy do dorzecza Upy/Łaby. Pod względem hydrogeologicznym powiat położony jest na terenie dwóch głównych zbiorników wód podziemnych: Niecki Wewnętrznsudeckiej Krzeszowa i Doliny rzeki Bóbr⁸.

3. Wybrane katastrofy naturalne i ich skutki na obszarze badanego powiatu

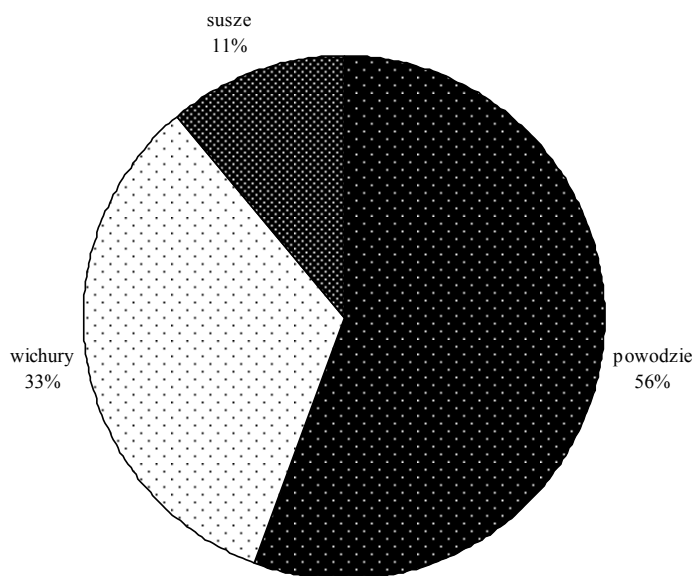
Największe szkody na obszarze powiatu w latach 1997-2007 spowodowały powodzie, wichury i susze przyczyniające się do powstawania pożarów (por. rys. 1). Należą one do grupy katastrof hydrometeorologicznych⁹.

⁶ *Program ochrony środowiska...*, s. 12, 20-21.

⁷ Tamże, s. 20-21.

⁸ *Plan rozwoju lokalnego...*, s. 22-23.

⁹ Zobacz także: Z. Piepiora, *Przeciwdziałanie skutkom katastrof naturalnych w województwie dolnośląskim*, [w:] *Gospodarka Przestrzenna XII*, t. II, red. S. Korenik, Z. Przybyła, Stowarzyszenie na rzecz Promocji Dolnego Śląska, Wrocław 2009, s. 86-96.

Rys. 1. Katastrofy naturalne według typu w powiecie kamiennogórskim w latach 1997-2007

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu.

Powódzie, w tym powódzie błyskawiczne i lokalne podtopienia, dotykały powiatu także w latach 1997¹⁰, 2001-2002 oraz 2005-2006¹¹. Obszary powiatu zagrożone powodzią przedstawiono w tab. 1.

Tabela 1. Rejony i obiekty zagrożone powodzią w powiecie kamiennogórskim

Rzeka	Zagrożone obszary
Bóbr	miejsowości Lubawka, Marciszów i Kamienna Góra
Zadrna	miejsowości Krzeszów, Kamienna Góra
Srebnik	zabudowania w miejscowości Jarkowice – najczęściej w okresie letnim
Mienica	zabudowania w miejscowości Wieściszowice

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Plan rozwoju lokalnego Powiatu Kamiennogórskiego na lata 2007-2013*, red. A. Nowakowska, Business Mobility International Spółka z o.o., Kamienna Góra, listopad 2008, s. 47-54.

¹⁰ *Dorzecze Odry. Monografia powodzi, lipiec 1997*, red. H. Słota, IMGW, Warszawa 1999, s. 177-192.

¹¹ M. Kasprzak, *Wezbrania i powódzie na rzekach Dolnego Śląska*, [w:] *Wyjątkowe zdarzenia przyrodnicze na Dolnym Śląsku i ich skutki*, red. P. Migoń, Uniwersytet Wrocławski, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego, Wrocław 2010, s. 111-113.

Destrukcyjne wichury wystąpiły na obszarze powiatu kamiennogórskiego w latach 2001, 2005¹² i 2007 (orkan Cyryl). Susza dotknęła obszar badanego powiatu kamiennogórskiego w roku 2006¹³. Objęła ona obszar całego województwa dolnośląskiego¹⁴.

Tabela 2. Straty spowodowane przez katastrofy naturalne na obszarze powiatu kamiennogórskiego w latach 1997-2007 (w tys. zł z 2007 r.)

Powiat/gmina	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Kamienna Góra GM	16 690	0	0	0	39	90	0	0	953	4 225	106
Kamienna Góra GW	2 397	0	0	0	1 914	0	0	0	321	106	264
Lubawka GMW	548	0	0	0	0	0	0	0	1 683	159	
Marciszów GW	4 736	0	0	0	919	0	0	0	1 204	4 287	15
Kamiennogórski powiat	0	0	0	0	8 388	0	0	0	1 980	2 490	58
Suma (dla całego powiatu)	24 371	0	0	0	11 260	90	0	0	4 459	12 790	602
Razem – wszystkie lata	53 572										

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu.

W tab. 2 przedstawiono straty spowodowane przez katastrofy naturalne na obszarze powiatu kamiennogórskiego w latach 1997-2007. Wartości pieniężne zostały zindeksowane do roku 2007. Cyfra zero oznacza brak strat na badanym obszarze w danym roku.

4. Przeciwdziałanie skutkom katastrof naturalnych w powiecie kamiennogórskim

Na obszarze powiatu kamiennogórskiego za przeciwdziałanie skutkom katastrof naturalnych odpowiadają:

- Starosta Powiatu Kamiennogórskiego, Zarząd i Rada Powiatu Kamiennogórskiego oraz w szczególności: Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa; Wydział Geodezji; Wydział Zarządzania Kryzysowego¹⁵;
- Burmistrz Miasta Lubawka, Rada Miejska oraz w szczególności: siedmiostanowiskowy Referat Kancelaria Ogólna; sześciostanowiskowy Referat Inwesty-

¹² J. Zajączkowski, *Problemy hodowlanego zagospodarowania lasu w warunkach zagrożenia przez wiatr*, [w:] *Gospodarka leśna w obszarach kłęskowych*, red. A. Grzywacz, Polskie Towarzystwo Leśne, Szklarska Poręba 2005, s. 7.

¹³ *Zasoby wodne w dorzeczu górnej i środkowej Odry w warunkach suszy*, red. A. Dubicki, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Warszawa 2002, s. 16.

¹⁴ *Wojewódzki plan reagowania w przypadku wystąpienia suszy*, Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu, Wrocław 2005, s. 3-7.

¹⁵ *Biuletyn Informacji Publicznej. Starostwo Powiatowe w Kamiennej Górze. Struktura organizacyjna*, <http://www.kamienna-gora.bip.net.pl/?c=1050> (27.04.2011).

- cyjny; czterostanowiskowy Referat Gospodarki Gruntami, Rolnictwa i Ochrony Środowiska; Komendant Straży Miejskiej¹⁶;
- Wójt Gminy Kamienna Góra, Rada Gminy oraz w szczególności trzy samodzielne stanowiska ds. gospodarki przestrzennej, ochrony środowiska i ds. obrony cywilnej i BHP¹⁷;
 - Burmistrz Miasta Kamienna Góra, Rada Miejska oraz w szczególności: czterostanowiskowy Wydział Infrastruktury Miejskiej i Ochrony Środowiska; ośmiostanowiskowy Wydział Architektury i Gospodarki Nieruchomościami; dwustanowiskowe Biuro Zarządzania Kryzysowego i Informacji Niejawnych¹⁸;
 - Wójt Gminy Marciszów, Rada Gminy oraz w szczególności: trzynastostanowiskowy Referat Infrastruktury Technicznej i Inwestycji, trzystanowiskowy Referat Rolnictwa, Gospodarki Gruntami i Ochrony Środowiska, dwustanowiskowy Referat Spraw Obywatelskich¹⁹.

Wszystkie wydziały kierowane są przez naczelników lub kierowników, a referaty – przez kierowników. Poszczególne wydziały i referaty różnią się liczbą stanowisk, nazewnictwem i zakresem wykonywanych obowiązków. Wszystkie gminy współpracują doraźnie m.in. z: Komendą Powiatową Policji, Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej, Powiatowym Inspektoratem Nadzoru Budowlanego, Inspekcją Weterynaryjną Powiatowym Inspektoratem Weterynarii, Okręgową Dyрекcją Gospodarki Wodnej (ODGW), Strażą Miejską, jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej oraz innymi organizacjami funkcjonującymi na obszarze danej gminy czy też całego powiatu.

Przeciwdziałanie skutkom katastrof naturalnych jest w powiecie kamiennogórskim realizowane m.in. poprzez: planowanie przestrzenne, wydatkowanie środków na bezpieczeństwo publiczne, ochronę przeciwpożarową i ochronę zdrowia, współpracę z ODGW w zakresie konserwacji i utrzymywania urządzeń melioracji szczegółowych oraz w utrzymywaniu wałów przeciwpowodziowych, udzielanie pomocy osobom poszkodowanym przez katastrofy naturalne.

W gminach powiatu przygotowywane są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz inne opracowania dotyczące zabezpieczenia przeciwpowodziowego. Z tabeli 3 wynika, że powiat kamiennogórski jest w niecałych 45% pokryty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, co jest bardzo dobrym wynikiem na tle Polski i dobrym w porównaniu z całym województwem dolnośląskim. Brak planów miejscowego zagospodarowania przestrzennego wiąże się

¹⁶ Zarządzenie nr 195/09 Burmistrza Miasta Lubawka z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Lubawka, Załączniki nr 6 i 7.

¹⁷ *Urząd Gminy Kamienna Góra. Struktura organizacyjna urzędu*, http://kamiennagora.kei.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=483&Itemid=235 (27.04.2011).

¹⁸ Regulamin Organizacyjny Urzędu Miasta Kamienna Góra z dnia 2 kwietnia 2007 r., Załącznik nr 1, s. 1-4.

¹⁹ Regulamin Organizacyjny Urzędu Gminy Marciszów, Załącznik nr 1, s. 1-2.

z pozostałością po odległych czasach kolonizacji obszaru powiatu, którą są długie wsie łańcuchowe oraz znaczne ośrodki przemysłowe położone nad ciekami. Lokalizacja taka niesie z sobą wiele problemów, z których część dotycząca jakości wód i ochrony przeciwpowodziowej została unaoczniona przez powódź z lipca 1997 r.²⁰

Tabela 3. Struktura planów miejscowych obszaru powiatu kamiennogórskiego na tle Polski i województwa dolnośląskiego na koniec 2005 r.

Obszar planowania	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowiązujące	projekty	obowiązujące	projekty
Polska – ogółem	59 284	13 234	19,7	8,8
Województwo dolnośląskie – ogółem	6 824	1 240	38,2	14,8
Powiat kamiennogórski – ogółem	26	8	44,3	0,8
Kamienna Góra Gmina Miejska	13	7	50,7	17,9
Kamienna Góra Gmina Wiejska	8	1	2,5	0,1
Lubawka Gmina Miejsko-Wiejska	1	0	100,0	0,0
Marciszów Gmina Wiejska	4	0	29,6	0,0

Źródło: *Stan zaawansowania planowania przestrzennego w gminach*, red. P. Śleszyński, PAN IGiPZ, Warszawa 2007, s. 256.

Wydatki poniesione na bezpieczeństwo publiczne, ochronę przeciwpożarową i ochronę zdrowia w budżetach gmin i powiatu przedstawiono w tab. 4. Wynika z niej, że wydatkowanie środków na bezpieczeństwo publiczne, ochronę przeciwpożarową i ochronę zdrowia z budżetu powiatu kamiennogórskiego rozpoczęto rok po jego utworzeniu²¹, natomiast z budżetów gmin w roku wprowadzenia ustawy o zarządzaniu kryzysowym²², która spowodowała przyrost wydatków przeznaczonych na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową na obszarze powiatu kamiennogórskiego tylko o 27 tys. zł. Stało się tak, gdyż wzrostowi wydatków z budżetów gmin w kwocie 476 tys. zł towarzyszył jednoczesny spadek wydatków z budżetu Starostwa Powiatowego na ten cel, który wyniósł 449 tys. zł.

Środki te umożliwiają realizowanie działań ratowniczych m.in. w przypadku wystąpienia katastrofy naturalnej. Zgodnie z ustawą o zarządzaniu kryzysowym na obszarze powiatu kamiennogórskiego funkcjonują Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego (PCZK) i Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego (PZZK) oraz ich odpowiedniki na poziomie gmin. Podstawowe siły reagowania na zagrożenie są oparte na podmiotach ratowniczych i porządkowo-ochronnych funkcjonujących w trybie działania interwencyjnego, współpracujących doraźnie ze Starostwem Powiatowym oraz poszczególnymi gminami. Oznacza to, że w razie uzy-

²⁰ *Program ochrony środowiska...*, s. 57.

²¹ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, DzU 1998, nr 91, poz. 578 z późn. zm.

²² Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym, DzU 2007, nr 89, poz. 589 i 590 z późn. zm.

skania informacji o katastrofie naturalnej są one wprowadzane do działania najszybciej, jak to możliwe.

Tabela 4. Wydatki na bezpieczeństwo publiczne, ochronę przeciwpożarową i ochronę zdrowia w budżecie powiatu kamiennogórskiego i znajdujących się na jego obszarze gmin w latach 1997-2007 (w tys. zł z 2007 r.)

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Powiat/gmina	Wydatki na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową*										
Kamienna Góra GM	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	42
Kamienna Góra GW	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	155
Lubawka GMW	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	160
Marciszów GW	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	119
Kamiennogórski powiat	0	0	0	6238	6 560	6 840	2 407	3 405	3 979	3 228	2 779
Razem b.p i o.p.p	0	0	0	6238	6 560	6 840	2 407	3 405	3 979	3 228	3 255
Powiat / gmina	Wydatki na ochronę zdrowia										
Kamienna Góra GM	500	679	664	215	242	297	200	280	299	329	434
Kamienna Góra GW	38	95	161	110	127	98	97	114	87	93	95
Lubawka GMW	1 537	2 015	829	1 086	151	106	120	156	145	119	134
Marciszów GW	519	553	67	39	38	49	41	77	39	50	46
Kamiennogórski powiat	0	0	0	3 168	3 325	973	1 979	8 088	559	781	3 826
Razem o.z.	2 594	3 341	1 721	4 618	3 884	1 523	2 437	8 714	1 130	1 372	4 534
Razem	2 594	3 341	1 721	10 856	10 443	8 362	4 844	12 120	5 108	4 600	7 789
Razem – wszystkie lata	71 779										

* W 2000 r. w budżecie powiatu kamiennogórskiego wydatkowano środki na samo bezpieczeństwo publiczne (bez ochrony przeciwpożarowej).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-u.

Starostwo Powiatowe w Kamiennej Górze współpracuje także z urzędami gmin w powiecie w celu szacowania szkód spowodowanych przez katastrofy naturalne. Pozyskane z Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego (DUW) środki na usuwanie skutków katastrof naturalnych przedstawiono w tab. 5. Wartości pieniężne zostały zindeksowane do roku 2007. Cyfra zero oznacza brak promes dla badanego obszaru w danym roku.

W Programie ochrony środowiska dla powiatu kamiennogórskiego zwrócono uwagę na problemy związane z zagrożeniem powodzią i suszami. Wskazano na konieczność ich rozwiązania poprzez realizację następujących zadań: wdrożenie kompleksowych programów gospodarki wodno-ściekowej w gminach powiatu kamiennogórskiego; sukcesywną realizację programu w zakresie ochrony przeciwpowodziowej uwzględniającego tworzenie map terenów zalewowych; opracowanie i wdrożenie programów zwiększenia retencji naturalnej; budowę zbiornika „Sędziszów”²³.

²³ Program ochrony środowiska..., s. 57.

Tabela 5. Środki pozyskane z DUW na usuwanie skutków katastrof naturalnych na obszarze powiatu kamiennogórskiego w latach 1997-2007 (w tys. zł z 2007 r.)

Powiat/gmina	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Kamienna Góra GM	6 246	0	0	0	0	0	0	0	0	205	196
Kamienna Góra GW	1 603	0	0	0	0	0	66	0	0	0	0
Lubawka GMW	3 118	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Marciszów GW	4 127	0	670	0	0	0	0	368	166	390	180
Kamiennogórski powiat	0	0	0	0	337	0	0	211	160	213	200
Suma (dla całego powiatu)	15 094	0	670	0	337	0	66	579	326	807	576
Razem – wszystkie lata	18 455										

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu – Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego.

Tabela 6. Jakie są problemy związane z funkcjonowaniem Pana/Pani jednostki, co można usprawnić?

Problem	Procent
Brak środków finansowych na przeciwdziałanie skutkom katastrof naturalnych	20
Zbyt małe zasoby ludzkie do przeciwdziałania skutkom katastrof naturalnych	20
Nieściskość i niespójność przepisów prawa	60
Niewystarczająca współpraca z innymi instytucjami	40
Nie wiem	40

* Pytanie otwarte – można wymienić kilka problemów, dlatego suma % może przekroczyć 100.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań sondażowych przeprowadzonych przez autora z pracownikami odpowiedzialnymi za przeciwdziałanie skutkom katastrof naturalnych w powiecie kamiennogórskim.

Badania sondażowe przeprowadzone przez autora z pracownikami odpowiedzialnymi za przeciwdziałanie skutkom katastrof naturalnych w powiecie kamiennogórskim (por. tab. 6) potwierdzają, że prawie dwie trzecie respondentów za główny problem związany z funkcjonowaniem danej jednostki uważa nieściskość i niespójność przepisów prawa, co przekłada się na źle funkcjonującą koordynację działań kryzysowych, a niekiedy dublowanie się lub nieokreślony wyraźnie podział kompetencji. Wpływa to na niewystarczającą współpracę z innymi instytucjami, na którą wskazało 40%. Tylko jedna piąta ankietowanych uważa, że problemem jest brak środków finansowych na przeciwdziałanie skutkom katastrof naturalnych.

5. Zakończenie

Na obszarze powiatu kamiennogórskiego przeciwdziałanie skutkom katastrof naturalnych jest realizowane przez starostwo powiatowe. Instytucjami odpowiedzialnymi za nie są także poszczególne urzędy gmin wraz z jednostkami wyspecjalizowanymi, takimi jak policja czy straż pożarna.

Środki pozyskane z Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego na odbudowę przez badany powiat w latach 1997-2007 wyniosły tylko 18 455 tys. zł. Sfinansowano nimi prawie 35% łącznych strat spowodowanych przez katastrofy naturalne w wymienionym okresie szacowanych na 53 572 tys. zł indeksowanych do 2007 r. Zdaniem autora wskazuje to na niedostatek środków otrzymanych przez powiat kamiennogórski.

Relacja wydatków na bezpieczeństwo publiczne, ochronę przeciwpożarową i ochronę zdrowia w budżecie powiatu kamiennogórskiego i znajdujących się na jego obszarze gmin w latach 1997-2007 (w tys. zł z 2007 r.), które wyniosły 71 779 tys. zł, do strat spowodowanych przez katastrofy naturalne na obszarze powiatu w latach 1997-2007 (w tys. zł z 2007 r.) wynosi 134%. W opinii autora należy jednak zwrócić uwagę na to, że wymienione wydatki umożliwiają realizowanie działań ratowniczych nie tylko w przypadku wystąpienia katastrofy naturalnej, lecz także podczas innych sytuacji niezwiązanych z występowaniem zjawisk tego typu oraz umożliwiają funkcjonowanie odnośnych służb w czasie, gdy nie realizują one działań ratowniczych.

Biorąc pod uwagę, że relacja wydatków na bezpieczeństwo publiczne, ochronę przeciwpożarową i ochronę zdrowia w budżecie powiatu kamiennogórskiego i znajdujących się na jego obszarze gmin w latach 1997-2007 (w tys. zł z 2007 r.) do promes na usuwanie skutków katastrof naturalnych na terenie powiatu w badanym okresie wyniosła 388,9%, warto się zastanowić, jaka część środków z puli przeznaczonej na bezpieczeństwo publiczne, ochronę przeciwpożarową i ochronę zdrowia w budżecie powiatu kamiennogórskiego i znajdujących się na jego obszarze gmin jest przeznaczona na przeciwdziałanie skutkom katastrof naturalnych. Zdaniem autora może to być przyczynek do dalszych badań nad finansowaniem przeciwdziałania skutkom katastrof naturalnych w powiecie kamiennogórskim.

Literatura

- Biuletyn Informacji Publicznej. Starostwo Powiatowe w Kamiennej Górze. Struktura organizacyjna*, <http://www.kamienna-gora.bip.net.pl/?c=1050> (27.04.2011).
- Dorzecze Odry. Monografia powodzi, lipiec 1997*, red. H. Słota, IMGW, Warszawa 1999.
- Graniczny M., Mizerski W., *Katastrofy przyrodnicze*, PWN, Warszawa 2007.
- Kasprzak M., *Wezbrania i powodzie na rzekach Dolnego Śląska*, [w:] *Wyjątkowe zdarzenia przyrodnicze na Dolnym Śląsku i ich skutki*, red. P. Migoń, Uniwersytet Wrocławski, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego, Wrocław 2010.
- Piepiora Z., *Przeciwdziałanie skutkom katastrof naturalnych w województwie dolnośląskim*, [w:] *Gospodarka Przestrzenna XII*, t. II, red. S. Korenik, Z. Przybyła, Stowarzyszenie na rzecz Promocji Dolnego Śląska, Wrocław 2009.
- Plan rozwoju lokalnego powiatu kamiennogórskiego na lata 2007-2013*, red. A. Nowakowska, Business Mobility International Spółka z o.o., Kamienna Góra, listopad 2008.

- Program gospodarki odpadami dla powiatu kamiennogórskiego*, WOUE „Ekocentrum sp. z o.o, Kamienna Góra 2001.
- Program ochrony środowiska dla powiatu kamiennogórskiego*, Kamienna Góra 2004.
- Regulamin Organizacyjny Urzędu Gminy Marciszów, Załącznik nr 1.
- Regulamin Organizacyjny Urzędu Miasta Kamienna Góra z dnia 2 kwietnia 2007 r., Załącznik nr 1.
- Stan zaawansowania planowania przestrzennego w gminach*, red. P. Śleszyński, PAN IGiPZ, Warszawa 2007.
- Strategia zrównoważonego rozwoju powiatu kamiennogórskiego*, Starostwo Powiatowe w Kamiennej Górze, Kamienna Góra 2000.
- Urząd Gminy Kamienna Góra. *Struktura organizacyjna urzędu*, http://kamiennagora.kei.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=483&Itemid=235 (27.04.2011).
- Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym, DzU 2007, nr 89, poz. 589 i 590 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, DzU 1998, nr 91, poz. 578 z późn. zm.
- Wojewódzki plan reagowania w przypadku wystąpienia suszy*, Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu, Wrocław 2005.
- Zajączkowski J., *Problemy hodowlanego zagospodarowania lasu w warunkach zagrożenia przez wiatr*, [w:] *Gospodarka leśna w obszarach kłęskowych*, red. A. Grzywacz, Polskie Towarzystwo Leśne, Szklarska Poręba 2005.
- Zarządzenie nr 195/09 Burmistrza Miasta Lubawka z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Lubawka, Załączniki nr 6 i 7.
- Zasoby wodne w dorzeczu górnej i środkowej Odry w warunkach suszy*, red. A. Dubicki, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Warszawa 2002.

FINANCING THE COUNTERACTION OF THE EFFECTS OF NATURAL DISASTERS IN KAMIENNA GÓRA COUNTY

Summary: The aim of the article is to present the issue of financing the counteraction of the results of natural disasters. Spending the measures for the public safety, fire and health protection and the promises make possible to minimize the effects of occurring these kind of phenomena. The measures are assigned for the spatial planning, the crisis management and the promises for the reconstruction. The author presents the mentioned issues on the example of Kamienna Góra county.

Keywords: financing, counteracting, natural disaster, effects, Kamienna Góra county.